

روش‌های بیان نفی در زبان روسی

علی مدائینی اول

استادیار دانشکده زبان‌های خارجی دانشگاه تهران

تاریخ وصول: ۸۳/۴/۸

تاریخ تأیید نهایی: ۸۳/۵/۱۲

چکیده

یکی از مسائل مشکل و پیچیده زبان روسی، وجود جملات منفی است. ساخت این جملات با توجه به معانی مختلفشان، نه تنها برای افراد غیر اسلاو که برای سخنگویان ملت‌های اسلاو غیر روس نیز مشکل‌ساز و قابل بحث و بررسی است. گاهی اوقات با توجه به محل قرار گرفتن ادات نفی، دانشجویان دچار سردرگمی شده و چندین جمله متفاوت روسی را توسط یک جمله فارسی ترجمه کرده و جمله به‌دست آمده را معادل آن‌ها می‌پندارند. در بعضی موارد، وقتی ساختار جمله منفی است، چه در سبک محاوره‌ای و یا کتابت، برای بیان مفعول مستقیم به‌طور گریزناپذیر به‌جای حالت مفعولی از حالت اضافی استفاده می‌شود. این مقاله بر آنست تا با مقایسه انواع جملات منفی، ساخت و معانی متفاوت آن‌ها را در زبان روسی و معادلشان در زبان فارسی مورد بررسی قرار دهد.

واژه‌های کلیدی: نفی، جملات منفی، مفعول مستقیم، ساختار، ادات نفی

مقدمه

در جمله، هر عنصر معنایی که به فقدان ارتباط بین برخی از اعضای جمله اشاره می‌کند، نفی نامیده می‌شود. مثلاً در جمله: **Ребёнок не спит.** به معنای «کودک نخوابیده است/ نمی‌خوابد»، ارتباط بین کودک و خواب نفی شده است. بر اساس این‌که، این عنصر معنایی در جمله وجود داشته باشد و یا وجود نداشته نباشد، جملات به دو گونه مثبت (утвердительное предложение) و منفی (отрицательное предложение) تقسیم می‌شوند. منظور از عنصر معنایی، شکل یا کلمه خاصی نیست، بلکه به‌طور کلی مفهوم نفی مورد نظر است. در همین ارتباط در برخی از جملات منفی، شکل خاصی که به‌طور ظاهری بیان‌کننده نفی باشد، وجود ندارد. در این صورت، ساختاری را که به مفهوم نفی اشاره می‌کند، می‌توان بر اساس این‌که عنصر منفی‌کننده در جمله حضور دارد یا ندارد، به‌گونه‌های زیر تقسیم کرد:

روش پنهان

الف) استفاده از لحن گفتار

در گفتار، جملاتی وجود دارند که اگر چه صورت آن‌ها مثبت است، لیکن از نظر معناشناسی، منفی‌اند. به این جمله که از نظر لحن گفتار با ساختارهای لحنی **ИК-6 (Интонационная конструкция)** بیان شده است، توجه کنید:

ИК-6: Нужна мне твоя книга! = твоя книга мне совсем не нужна.

کتاب تو را لازم دارم. = به‌طور کلی کتاب تو را لازم ندارم.

به نظر می‌رسد که لازم است در باره **И К** توضیح مختصری داده شود، دال بر این که زیر و بم شدن صدا به هنگام بیان جمله **ИНТОНАЦИЯ** «آهنگ جمله» نامیده می‌شود. بر اساس نوع پیام گوینده و زیر و بم شدن صدا در زنجیره گفتار، تکیه اصلی جمله بر روی کلمه‌ای خاص قرار می‌گیرد که در این صورت برای مشخص کردن پیام اصلی گوینده در کتابت، یکی از این ساختارها (**ИК**) که تعداد آن کمتر از ده گونه است، استفاده می‌شود. دکتر زهرایی در کتاب خود **دستور آموزشی زبان روسی** از ساختار لحنی به عنوان «دستگاه آهنگ جمله» یاد کرده‌اند (زهرایی، ۱۳۸۲، ص ۴۶).

ب) استفاده از کلمه‌ای که به‌طور کلی به نفی اشاره می‌کند.

Он отказался = Он не согласился. او امتناع کرد. = او موافقت نکرد.

Он промахнулся = Он не попал. او خطا کرد. = او به هدف نزد.

در این قسمت اگر چه عناصر منفی‌ساز در جمله مشاهده نمی‌شوند، اما همان‌طور که می‌بینید معنای جملات به‌دست آمده منفی است. در کتاب **فرهنگ دائرةالمعارف زبان‌شناسی** جملاتی بررسی شده‌اند که عکس مطلب بالاینده؛ یعنی در آن جملات، اگر چه عناصر منفی‌ساز وجود دارند، اما می‌توان جمله را به صورت مثبت درک کرد. مقایسه کنید:

Он не так уж умён. = Сомневаюсь, что он так уж умён.

او آنقدر هم عاقل نیست. = شک دارم که او این‌قدر عاقل باشد (فرهنگ دائرةالمعارف زبان‌شناسی، ۱۹۹۰، ص ۳۵۵).

روش آشکار

در این روش از ابزارهای منفی‌ساز از قبیل ادات **НЕ**، **НИ**، ضمایر و قیود منفی استفاده می‌شود. در این مقاله سعی شده است که روش آشکار از نقطه‌نظر ساختار و معنا، مورد بررسی قرار گیرد.

بحث و بررسی

الف) ادات НЕ

به‌طور تقریبی همه ادات منفی‌ساز **НЕ** با ارکان جمله ترکیب می‌شوند، که در این حالت، معنای جمله در ارتباط با ترکیب این عنصر با هر یک از

1- Он не читал журнал.

2- Он читал не журнал.

3- Не он читал журнал.

همانطور که در جمله ۱ مشاهده می‌کنید، ادات منفی‌ساز قبل از گزاره قرار گرفته‌اند، در این صورت جمله به‌دست آمده را «منفی کامل» (полное отрицание) گویند. در جمله ۲ و ۳ این ادات قبل از مفعول و فاعل قرار گرفته است، در این صورت جمله به‌دست آمده را «منفی ناکامل یا جزئی» (частное отрицание) گویند. بنابراین معنا و تفسیر جمله ۱ با توجه به نفی گزاره و عمل و در مقایسه با جملات ۲ و ۳ و بر اساس موقعیت گفتاری‌ای که ما مد نظر داریم، چنین خواهد بود: او مجله نمی‌خواند/ نخوانده است. او به کار دیگری مشغول بود نه به خواندن و مخصوصاً مجله.

معنا و تفسیر جمله ۲ چنین خواهد بود: او مجله نمی‌خواند/ نخوانده است. گوینده آگاهی دارد که فاعل چیزی را خوانده است لیکن آن چیز، مجله نیست.

معنا و تفسیر جمله ۳ چنین خواهد بود: او مجله نمی‌خواند/ نخوانده است. گوینده آگاهی دارد که شخصی مجله مورد نظر را خوانده است، لیکن آن شخص، فاعل مورد نظر در این جمله نیست.

بنابراین مترجم باید این تفاسیر را در نظر گرفته و جمله را ترجمه کند، در غیر این صورت معنا و ترجمه به‌دست آمده یکسان به نظر خواهد رسید.

گاهی اوقات به نظر می‌رسد که کلماتی مثل небольшой, невеселый, недобрый از یک طرف و کلماتی همانند невнимательный, неглупый, немногий از طرف دیگر توسط ادات не ساخته شده‌اند که بیان‌کننده متضاد همین کلمات بدون این ادات‌اند. آپرسیان در کتاب‌های خود **معناشناسی واژگانی و واژه‌شناسی نظام‌مند** متذکر شده است که این‌گونه کلمات یا به فقدان و یا به تضاد ناکامل در همان کلمات بدون پیشوند не اشاره می‌کنند. مقایسه کنید: небогатый یعنی نه نسبتاً فقیر. کلماتی مثل немолодой و нестарый می‌توانند به افراد میان‌سال اشاره کنند (آپرسیان، ۱۹۹۵، ج ۱، ص ۳۱۱ و ج ۲، ص ۶۱۳).

ب) ادات نفی **ни**

همانطور که در بالا مشاهده کردید، ادات не با تمامی ارکان جمله به راحتی ترکیب می‌شوند. اما در ارتباط با ادات **ни** باید اذعان کرد که بیشتر با اسامی و صفات ترکیب می‌شوند:

Через несколько времени Наташа очнулась, открыла глаза но не узнала **ни** отца **ни** тётки.

پس از چند لحظه ناتاشا بیدار شد، چشمانش را باز کرد، ولی نه پدر و نه عمه را شناخت.

ادات **ни** در ترکیب با کلمات ضمیر گونه و فعل «кто»، «что»، «как»، «куда»، «откуда»، «когда»، «почему»، «сколько» به جملات منفی اشاره نمی‌کنند، بلکه به جمله مثبتی اشاره می‌کنند که در این صورت، فعلی که در این جملات استفاده می‌شود، بیان‌کننده عملی است که در هر شرایطی انجام شدنی است. مقایسه کنید:

Кто **ни** увидит, удивится. هر کس که ببیند تعجب می‌کند.

Как **ни** торопись, все равно не успеешь. هر چه قدر عجله کنی، با این حال نخواهی رسید.

ب) ضمایر منفی

Никто не хотел уезжать. هیچکس نمی‌خواست برود.

Никому не было дело до случившегося. هیچکس به کاری که اتفاق افتاده بود، کاری نداشت.

در ارتباط با محل قرار گرفتن ادات **ни**، در ترکیب با ضمایر منفی و حروف اضافه، باید توجه کرد که حروف اضافه بین این ادات و ضمایر

قرار می گیرند:

Он **ни** с кем не посоветовался. او با هیچ کس مشورت نکرد.

Мы **ни** о чем не спорили. ما در باره هیچ چیز بحث نکردیم.

Я вчера **ни** у кого не был. من دیروز پیش هیچ کس نبودم.

ضمایر منفی در ترکیب با پیشوند **не** به علت عملی اشاره می کنند که به سبب آن، عمل نمی توانست یا نمی تواند انجام شود. در این ساختارها فاعل منطقی عمل در حالت بهای (Дательный падеж) و گزاره **быть** در شکل خنثی و یا در زمان گذشته خواهد بود:

Мне **ничего** было делать. من کاری نداشتم انجام دهم.

Мне **никогда** с тобой поговорить. من وقت ندارم با تو صحبت کنم.

در چنین ساختارهایی نیز اگر حرف اضافه استفاده شود در این صورت، حرف اضافه مورد نظر بین ادات **не** و ضمیر قرار می گیرد. مقایسه کنید:

Мне **не** с кем поговорить. کسی را ندارم که با او صحبت کنم.

ت) قیود منفی

برای نشان دادن شدت نفی از قیود منفی ای که در جملات زیر آمده است، این گونه استفاده می شود:

Никогда ты об этом не узнаешь. تو هیچوقت درباره این مطلب چیزی نخواهی فهمید.

Никуда я не пойду. هیچ کجا من نمی روم.

Ему **нигде** было заниматься. جایی/نبود/ را نداشتم که کار کند.

باید در نظر داشت که یکی از انواع جملات که برای خارجیان و مخصوصاً برای ایرانیان مشکل ساز است، جملاتی است که در آن‌ها از قیود و ضمایر منفی استفاده شده است، آشکارا مشاهده می شود که زبان آموزان، برای بیان چنین مفاهیمی از ساختارهایی استفاده می کنند که با زبان مادری آن‌ها هماهنگ است. بنابراین، تحت تأثیر زبان مادری جملاتی را می سازند که در آن‌ها از فعل **иметь** (داشتن) استفاده شده است. اگر چه این گونه جملات از دیدگاه دستور زبان روسی درست است، لیکن از نقطه نظر روش بیان و انتخاب عنصر مناسب نادرست است و اصطلاحاً روسی نیست. مقایسه کنید:

جمله فارسی	جمله غیر روسی	جمله درست روسی
من چیزی برای خواندن ندارم.	Я не имею что читать.	Мне ничего читать.
من جایی نداشتم بروم.	Я не имел куда пойти.	Мне некуда было пойти.

ساختار جملات منفی

ساختار جملات منفی بر اساس معنای جمله به گونه ای است که هم جملات تک عضوی و هم جملات دو عضوی را در بر می گیرند. جملات تک عضوی با شکل های **не было бы, не будет, не было, нет** واریانت منفی جملات دو عضوی با فعل مستقل **быть** اند. به مثال های زیر توجه کنید:

جملات تک عضوی	جملات دو عضوی
Неприятностей не будет.	Будут неприятности.
Билетов нет .	Билеты есть.
Ванной в квартире нет .	В квартире есть ванная.
Отца нет дома.	Отец дома.
У меня не было машины.	У меня была машина.

У него есть сестра.

Сестры у него нет.

У нас собрание.

У нас нет собрания.

جملاتی که توسط فعل مستقل **БЫТЬ** در شکل منفی استفاده می‌شوند، نه تنها در جملات تک عضوی، بلکه در جملات دو عضوی نیز به کار می‌آیند. انتخاب و کاربرد صحیح ساختار درست و مناسب (دو عضوی یا تک عضوی) به عوامل مختلفی بستگی دارد که مهمترین آنها را در زیر نشان می‌دهیم:

نفی وجود چیزی به طور کلی

جملات دو عضوی مثل **Трудности есть** (مشکلاتی وجود دارد)، **У отца (есть) машина** (پدر ماشین دارد)، **У него (есть) сестра** (او خواهر دارد)، **У меня насморк** (آبریزش بینی دارم) در حالت نفی ساختار دو عضوی خود را از دست داده و به جملات تک عضوی تبدیل می‌شوند:

Трудностей нет и не будет.

У отца нет машины.

У него нет сестры.

У меня нет насморка.

در اینگونه جملات منفی، وجود چیزی یا پدیده‌ای به‌طور کلی نفی شده است.

جملات دو عضوی مثل **Трудности есть** (مشکلاتی وجود دارد)، **У отца (есть) машина** (پدر ماشین دارد)، **У него (есть) сестра** (او خواهر دارد)، **У меня насморк** (آبریزش بینی دارم) در حالت نفی ساختار دو عضوی خود را حفظ می‌کنند:

Будут не трудности, а неприятности., У отца не машина, а мотоцикл., У него не сестра, а брат., У меня не насморк, а кашель.

در اینگونه جملات منفی، وجود و عدم وجود چیزی یا پدیده‌ای مقایسه شده و در حالت تقابل قرار گرفته‌اند.

اگر در این ساختارها به زمان گذشته، آینده یا به شکل التزامی اشاره شود، ادات منفی کننده **не** در جلوی اسم قرار می‌گیرد نه در جلوی فعل. به مثال‌ها توجه کنید:

У нас были не трудности, а неприятности. , У меня будет не машина, а мотоцикл. , У меня был не насморк, а кашель.

اگر مقایسه یا تقابل، از بافت جمله مشخص باشد و اسم یا کلمه مورد مقایسه در جمله نیاید، ساختار منفی شکل دو عضوی خود را حفظ می‌کند. به مثال‌ها توجه کنید:

У отца не Москвич. (а Волга)

پدر ماسکویچ ندارد.

У них не дочка. (а сын)

آنها دختر ندارند.

У нас теперь не собрание. (а лекция).

حالا ما جلسه نداریم.

У Анны не чёрные глаза. (а голубые)

آنا چشمان مشکی ندارد.

جملاتی که با انواع متمم قیدی ساخته می‌شوند نیز از قواعد ساختاری بالا پیروی می‌کنند. در این صورت ساختار جملات به‌دست آمده دو عضوی خواهند بود:

Книга на столе.

کتاب روی میز است.

Отец был дома.

پدر در خانه بود.

Мама на кухне.

مادر در آشپزخانه است.

Вечером будет собрание.

شب جلسه خواهد بود.

وقتی در جمله وجود چیزی به طور کلی نفی می‌شود، ساختار تک عضوی خواهیم داشت:

Книги на столе нет.	کتاب روی میز نیست.
Отца дома не было.	پدر در خانه نبود.
Мамы на кухне нет.	مادر در آشپزخانه نیست.
Вечером не будет собрания.	شب جلسه نخواهد بود.

وقتی که تقابل و مقایسه از بافت جمله مشخص باشد، ساختار منفی دو عضوی خواهد بود. به مثال‌ها توجه کنید:

Книги не на столе, а на полке.	کتاب روی میز نیست، بلکه روی قفسه است.
Отец был не дома, а на работе.	پدر در خانه نبود، بلکه سر کار بود.
В городе не ресторан, а столовая.	در شهر رستوران نیست، بلکه ناهارخوری است.
Вечером будет не собрание, а лекция.	شب جلسه نخواهد بود، بلکه درس خواهد بود.

اگر فعل **БЫТЬ** در معناهای **ПОСЕТИТЬ** (رفتن، به دیدن کسی رفتن)، **ПОБЫВАТЬ** (بودن، رفتن)، **СХОДИТЬ И ВЕРНУТЬСЯ** (رفتن و برگشتن «پیاده»)، **СЪЕЗДИТЬ И ВЕРНУТЬСЯ** (رفتن و برگشتن «سواره») بیاید، یعنی تقریباً به معنای حرکت همچون معنایی که افعال حرکتی به وجود آورنده آن است، اشاره کند، در آن صورت ساختار مورد نظر دو عضوی خواهد بود. مقایسه کنید:

Я там ещё ни разу не был.	من یک بار هم آنجا نیوده‌ام. (به آنجا نرفته‌ام)
Наши студенты не были на этой выставке.	دانشجویان ما در این نمایشگاه نیوده‌اند (نیامده‌اند).
Сестра не разу в Москве не была.	خواهرم یک بار هم در مسکو نیوده است (نرفته است).
Вчера я не был на работе.	دیروز من سر کار نبودم (نرفتم).
Я не буду на этом собрании.	من در این جلسه نخواهم بود (نخواهم رفت).

جملاتی که بر اساس مدل $N^2g + neg V fesse impers + (N^2 non n/Adv)$ / اسم در حالت اضافی + فعل منفی بدون شخص + (اسم در هر حالت به غیر از حالت فاعلی/ قید) این ترکیب جزء، حتمی ساختار نیست) ساخته می‌شوند:

به لحاظ ساختار تک عضوی و به لحاظ معنا، گزاره به نفی عمل اشاره می‌کند. در گزاره این جملات، افعال زیر مورد استفاده قرار می‌گیرند: **существовать, встретиться, оказаться, последовать, остаться, сохраниться, наблюдаться, представиться**

به مثال‌هایی با این افعال توجه کنید:

Для него не существует препятствий., Вопросов больше не последовало., Писем сюда не приходило., Диспута не получилось., Птиц больше не появлялось.

با استفاده از جملات بالا که سازنده ساختارهای تک عضوی منفی‌اند، می‌توان جملاتی با ساختار دو عضوی ساخت. در این صورت معنای جمله مورد نظر به فاعل منطقی مشخص و معینی که برای گوینده و شنونده آشنا است، اشاره می‌کند. مقایسه کنید:

Эти препятствия для него не существуют.

معنای تحت‌الفظی: این موانع برای او وجود ندارد. (این موانع برای او مانع به حساب نمی‌آید)

تفسیر ترجمه: موانع دیگری ممکن است برای شخص وجود داشته باشد، لیکن این موانع و مشکلات که برای او مشخص و معین می‌نماید، نمی‌تواند وجود داشته باشد. اگر با جمله بالا مقایسه کنیم. **Для него не существует препятствий.** به این معنا می‌رسیم که بطور کلی

هیچ‌گونه مانعی برای شخص وجود ندارد و هیچ مانعی نمی‌تواند شخص را از انجام عمل باز دارد.

ساختار دو عضوی	ساختار تک عضوی
Кто не был где به این مسئله اشاره می‌شود که شخص به مکان مزبور نرفته و یا نیامده است.	Кого не было где به این مسئله اشاره می‌شود که در زمانی معین که صحبت در مورد آن در جریان است، شخص در مکان مزبور نبوده و غایب بوده است.
Он не был на лекции, потому что был болен.	Его не было на лекции, и поэтому я не мог вернуть ему его тетрадь.
Саша сегодня не был в читальном зале. Нужные книги есть у него дома.	Когда я пришел в читальный зал, Саши там не было.

بیان مفعول مستقیم

همانطور که مشخص است، مفعول مستقیم در جملات مثبت در حالت مفعولی В.п. بیان می‌شود:

Я читал этот роман. من این رمان را خوانده‌ام.

حالت مفعولی

لیکن مفعول مستقیم در ساختارهای منفی گاهی به صورت مفعولی В.п. و گاهی در حالت اضافی Р.п. بیان می‌شود:

Я не читал этот роман. من این رمان را نخوانده‌ام.

حالت مفعولی

Я не читал этого романа. من این رمان را نخوانده‌ام.

حالت اضافی

در جمله ۱ برای بیان مفعول مستقیم از حالت مفعولی استفاده شده است که این شکل اکثراً در گفتار و محاوره مورد استفاده قرار می‌گیرد. در جمله ۲ برای بیان مفعول مستقیم از حالت اضافی استفاده شده است. این شکل ویژه نوشتار است و بیان‌کننده شدت عمل است. در بعضی از موارد، وقتی ساختار جمله منفی است، چه در سبک محاوره‌ای و یا کتابت برای بیان مفعول مستقیم بطور گریزناپذیر از حالت اضافی استفاده می‌شود. به موارد زیر توجه کنید:

الف) ساختارهایی که دارای ادات **ни** و مشتقات آن **никакой** و غیره‌اند. این ادات بیان‌کننده شدت عمل‌اند. به موارد زیر توجه کنید:

Не понял ни слова. یک کلمه هم نفهمیدم.

اسم در حالت اضافی

Я не получил никаких денег. من هیچ پولی دریافت نکردم.

اسم در حالت اضافی

ب) اسمی که پس از فعل **иметь** قرار می‌گیرد، به لحاظ شکل دستوری، در حالت اضافی خواهد بود. (شلیاکین، ۱۹۹۳، ص ۲۷۰)

Я не имею возможности сейчас поехать туда.

اسم در حالت اضافی

امکان این‌که به آنجا بروم وجود ندارد.

Я не имею права так говорить. من حق ندارم این‌طور حرف بزنم.

اسم در حالت اضافی

Я не имею **желания** спорить. میل ندارم بحث کنم.

اسم در حالت اضافی

اسمی که به شیء اشاره نمی‌کند و دارای مفهومی انتزاعی است، در حالت اضافی خواهد بود.

Не терял **времени**. وقت را هدر نداد.

اسم در حالت اضافی

Не использовал **возможности**. از امکان استفاده نکرد.

اسم در حالت اضافی

Не понял **содержания** фильма. محتوای فیلم را نفهمیدم.

اسم در حالت اضافی

در جملاتی که مفعول مستقیم توسط اسمی که معنای معینی دارد و یا به اسم جاندار اشاره می‌کند، اکثر مواقع آن اسم در حالت مفعولی قرار دارد.

Я не решил **эту задачу**. من این مسئله را حل نکردم.

اسم در حالت مفعولی

Я не видел **Мишу**. من میشا را ندیده‌ام.

اسم در حالت مفعولی

Я не встречал **раньше эту студентку**. من قبلاً این دانشجوی را ندیده‌ام.

اسم در حالت مفعولی

اگر در جمله، ادات نفی کننده **не** قبل از کلمه دیگری غیر از فعل متعدی، قرار بگیرد، مفعول مستقیم حتماً در حالت مفعولی خواهد بود.

Я **не** очень люблю **музыку**. من (آنقدر) زیاد موسیقی دوست ندارم.

اسم در حالت مفعولی

Я **не** часто получаю **письма**. من زیاد نامه (ها) دریافت نمی‌کنم.

اسم در حالت مفعولی

Я **не** совсем понял **ваше объяснение**. من توضیح شما را خوب نفهمیدم.

اسم در حالت مفعولی

استفاده از هر دو حالت مفعولی **В.п.** و اضافی **Р. п.** در نقش مفعول مستقیم به موارد زیر بستگی دارد:

به هنگام بیان معنای دستوری کلمات، برای پرهیز از اشتباه در شکل هم‌نام‌ها (**ОМОНИМЫ**) اگر گوینده بخواهد به شکل جمع اشاره کند، بهتر است از شکل اضافی جمع استفاده کند:

Он не читал сегодня **газету**. او امروز روزنامه نخوانده است.

اسم در حالت مفعولی

Он не читал сегодня **газеты**. او امروز روزنامه نخوانده است.

اسم در حالت اضافی مفرد

Он не читал сегодня **газет**. او امروز روزنامه (ها) نخوانده است.

اسم در حالت اضافی جمع

پس از افعالی که بیان کننده احساسات‌اند، شکل اضافی ترجیح داده می‌شود، لیکن در زبان محاوره، حالت مفعولی هم مشاهده شده است. مقایسه کنید:

Он не расслышал **ответа** . Он не расслышал **ответ**. او جواب را نشنید.

اسم در حالت اضافی

اسم در حالت مفعولی

اگر ادات نفی کننده **НЕ** قبل از فعل کمکی و فعل اصلی استفاده شود، در این صورت کاربرد هر دو شکل حالت اضافی و مفعولی ممکن خواهد

بود. مقایسه کنید:

Я не могу не чувствовать к вам симпатии.

اسم در حالت اضافی

من نمی توانم نسبت به شما
علاقه‌ای نداشته باشم.

Я не могу не чувствовать к вам симпатию.

اسم در حالت مفعولی

Он не имеет права не выполнить своего
обещания.

اسم در حالت اضافی

او حق ندارد به قولی که داده
است عمل نکند.

Он не имеет права не выполнить свое обещание.

اسم در حالت مفعولی

نتیجه گیری

در این مقاله سعی شده است شکل و ساختار انواع جملات منفی بررسی شود. به این مسئله اشاره شده است که زبان آموزان در گفتار خود برای بیان نفی جملات متفاوت، ساختاری را گزینش کنند که با آن معنا هماهنگ و مرتبط است. با توجه به این که عناصر متفاوتی در منفی ساختن جمله نقش دارند، دانشجویان زبان روسی در برخورد با هر یک از این عناصر، مثل ادات منفی ساز **не** و **ни** از یک طرف و کلمات متعدد دیگری از اقسام کلام مثل ضمائر **никто, никому, нечего**، قیود **никуда, некогда, некуда** و کلمه منفی کننده **нет** که در نقش گزاره است، از طرف دیگر دچار اشتباه شده و گاهی به علت عدم آگاهی، یک جمله ساده منفی زبان روسی را به طور اشتباه ترجمه کرده و خود جملات نادرست و اصطلاحاً غیر روسی درست می کنند. در این مقاله معنی و ریخت این ساختارها بررسی و دسته بندی شده است.

منابع

- ۱- زهرایی، سید حسن، **دستور آموزشی زبان روسی**، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، تهران، ۱۳۸۲.
- 2- Апресян, Ю. Д., **Лексическая семантика синонимические средства языка**, Избранные труды Том 1, Школа «языки русской культуры», Москва, 1995.
- 3- ————— **Интегральное описание языка и системная лексикология**, Избранные труды Том 1, Школа «языки русской культуры», Москва, 1995.
- 4- Лингвистический энциклопедический словарь под ред. В.Н. Ярцевой, «Советская энциклопедия», Москва, 1990.
- 5- Шелякин, М., А., **Справочник по русскому языку**, «Русский язык», Москва, 1993.